

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 18/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laajakais- tarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla an- netun lain 8 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä syyskuuta 2014 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmis-
televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen
eduskunnalle laiksi laajakaisarakentamisen tu-
esta haja-asutusalueilla annetun lain 8 §:n muut-
tamisesta (HE 145/2014 vp).

- neuvotteleva virkamies Elina Thorström, lii-
kenne- ja viestintäministeriö
- apulaisjohtaja Petri Makkonen, Viestintävi-
rasto
- erityisasiantuntija Simo Tanner, Suomen
Kuntaliitto
- toimitusjohtaja Jarmo Matilainen, Finnet-lii-
to ry.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet
- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
 - FiCom ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi laajakais-
tarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annet-
tua lakia siten, että Viestintävirasto voisi myön-
tää valtion tukea myös niissä kunnissa toteutet-
taville laajakaistahankkeille, joiden hankkeita
on tähän saakka tuettu Euroopan unionin maa-
seuturahastosta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2015 talousarvi-
oesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen
yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivä-
nä tammikuuta 2015.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Esityksen mukaan Viestintävirasto voisi myön-
tää laajakaistatuesta haja-asutusalueilla annetun
lain (1186/2009) perusteella laajakaistatukea
myös sellaisille kunnissa tehtäville laajakaista-

hankkeille, joita on tähän mennessä voitu tukea
Euroopan unionin maaseuturahastosta. Hallituk-
sen esitys liittyy vuoden 2015 valtion talousarvi-
oesitykseen (HE 131/2014 vp).

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Euroopan komissio on linjannut, että EU:n maaseuturahaston varoja ei voida enää jatkossa käyttää Suomessa runkoverkkojen rakentamisen tukemiseen. Tästä syystä hallituksen esityksellä pyritään osaltaan varmistamaan hankkeiden eteneminen siten, että EU-tuen piirissä aiemmin olleiden ns. 22 prosentin maksuosuuden kuntien uudet hankkeet esitetään tulevaisuuden valtion tuen piiriin. Esityksen perustelujen mukaan tukitarve uusille tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa (ELY-keskus) vireillä oleville hankkeille on arviolta 7–8 miljoonaa euroa. Vireillä ELY-keskuksissa olevat maaseuturahastoa koskevat tukihakemukset siirtyisivät Viestintävirastoon, ja kielteisen tukipäätöksen ELY-keskukselta saanut voisi tehdä tukihakemuksen Viestintävirastolle. Myönteisen päätöksen ELY-keskukselta saanut hanke sen sijaan tulisi toteuttaa kyseisessä päätöksessä noudatettavien menettelyjen ja aikataulujen mukaisesti, ja uutta hakemusta Viestintävirastolle ei näissä tapauksissa voisi enää tehdä. Valiokunta pitää näitä ehdotuksia kuntien ja hankkeiden tasapuolisen kohtelun ja hankkeiden etenemisen kannalta asianmukaisina ja kannatettavina.

Laajakaista 2015 -hankkeessa on saadun selvityksen mukaan myönnetty valtion tukea noin 45,7 miljoonaa euroa, josta vuoden 2014 aikana noin 23 miljoonaa euroa. Lisäksi tukihakemuksia on vireillä Viestintävirastossa eri puolilla Suomea oleviin laajakaistahankkeisiin noin 22 miljoonan euron edestä. Saadun selvityksen mukaan kaksi kolmannesta valtion tuesta eli 64 miljoonasta eurosta on siten jo myönnetty ja lähes kolmannes tuesta on myös maksettu. Viestintäviraston myöntämät tuet ja vireillä olevat hakemusten mukaiset avustukset, yhteensä 67,7 miljoonaa euroa, ylittävät jo eduskunnan myöntämän 64 miljoonan euron valtion tuen, eli periaatteessa käytettävissä ollut tuki on jo nyt osoitettu tietyille hankkeille. Osa suunniteltujen hankkeiden kustannuksista ei kuitenkaan todennäköisesti toteudu, ja tältä osin tukea voidaan mahdollisesti jakaa uusille hankkeille.

Valiokunta pitää erittäin hyvänä, että valtioneuvosto on esittänyt 5,5 miljoonan euron lisä-

rahoitusta vuoden 2015 talousarviossa laajakaistahankkeen jatkamiseksi. Rahoituksen riittävyyden suhteen on kuitenkin olemassa epävarmuutta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan on olemassa selkeä riski siitä, että valtion tuki ei riitä kaikkien vireillä tai käynnistymässä olevien hankkeiden toteuttamiseen.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan EU:n maaseuturahaston tukien maksamisessa kustannusten syntymistä vuoden 2014 loppuun mennessä koskevat aikataulut ovat olleet monelle hankkeelle haasteellisia. Valiokunta pitää tärkeänä, että määräaikoihin pyritään saamaan lisäaikaa, jotta maaseuturahaston varat saadaan mahdollisimman pitkälle kokonaisuudessaan käytettyä ja hankkeet, joille tukea on myönnetty, voidaan toteuttaa suunnitelmien mukaisesti.

Valiokunnan näkemyksen mukaan yhteiskunnan tulee olla jatkossakin mukana edistämässä haja-asutusalueiden laajakaistainvestointeja ja hankkeiden toteuttamista mm. kansalaisten yhdenvertaisuuden ja palvelutason turvaamiseksi myös niillä haja-asutusalueilla, joille verkkoa on vaikeaa saada rakennettua puhtaasti kaupallisin perustein. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että laajakaistahanke pyritään viemään sille asetettujen tavoitteiden mukaisesti loppuun, mikä todennäköisesti edellyttää lisärahoitusta myös vuoden 2015 jälkeen.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että jatkossa tulisi pyrkiä keskittymään myös jo rakennetun verkon tällä hetkellä vielä monin paikoin turhan vähäisen käyttöönoton edistämiseen. Tukien hakumenettelyihin ja hakemusten käsittelyyn olisi tarpeen pyrkiä saamaan myös käytännön toimenpitein joustoa ja muuttamaan menettelyjä mahdollisuuksien mukaan nykyistä yksinkertaisemmiksi.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta ehdottaa esitykseen lisättäväksi hankkeiden tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi uuden siirtymäsäännöksen, joka koskee kielteisen tukipäätöksen ELY-keskukselta saaneita hankkeita.

Yksityiskohtaiset perustelut

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille kysymys siitä, miten tulisi säännellä ELY-keskukselta kielteisen tukipäätöksen saaneiden hankkeiden tukikelpoisten kustannusten määräytymisajankohtaa.

Hallituksen esityksen siirtymäsäännöksen mukaan hankkeelle voidaan myöntää valtion tukea lain mukaisesti myös siinä tapauksessa, että hanke toteutetaan kunnassa, jonka hankkeisiin on aikaisemmin ollut mahdollista myöntää tukea kumotun maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain (1443/2006) nojalla. Näitä hankkeita koskeva tukihakemus on tehtävä Viestintävirastolle lain 7 §:n mukaisesti. Kyseisiin hankkeisiin sovelletaan myös, mitä 8 §:n 2 momentissa säädetään 21,78 prosentin maksuosuuden kunnista.

Esityksen perusteella, vaikka hanke olisi saanut kielteisen tukipäätöksen ELY-keskukselta, tämä ei estä rahoituksen myöntämistä valtion varoista. Laajakaistatukilain 11 §:n mukaan tukikelpoisiksi kustannuksiksi katsotaan kuitenkin vain ne kustannukset, jotka ovat syntyneet tukihakemuksen vireilletulon jälkeen. ELY-keskukselta kielteisen tukipäätöksen saaneiden hankkeiden tukikelpoisia kustannuksia olisivat siten esityksen perusteella vain ne kustannukset, jotka ovat syntyneet sen jälkeen, kun hakemus on tullut vireille Viestintävirastossa, kun sen sijaan ELY-keskuksessa vielä vireillä olevien hankkeiden osalta kustannukset voitaisiin ottaa huomioon jo ELY-keskukselle tehdyn hakemuksen ajankohdasta.

Näin ollen liikenne- ja viestintävaliokunnan saaman selvityksen mukaan esitykseen olisi hankkeiden tasavertaisen kohtelun turvaamiseksi tarpeen lisätä siirtymäsäännös, joka mahdollistaa sen, että tukikelpoiset kustannukset voidaan laskea jo siitä ajankohdasta, jolloin ELY-keskukselta kielteisen tukipäätöksen saaneen hankkeen tukihakemus on tullut vireille ELY-keskuksessa. Viestintävirasto voisi siten katsoa tukihakemuksen käsittelyssä näiden hankkeiden

tukikelpoisiksi kustannuksiksi myös ne kustannukset, jotka ovat aiheutuneet ennen Viestintävirastolle tehdyn hakemuksen tekemistä, mutta sen jälkeen, kun hankkeen toteuttajan tukihakemus on alun perin tullut vireille ELY-keskuksessa. Mikäli hanke ja sen kustannukset ovat muuttuneet ELY-keskukselle tehdyn hakemuksen ja Viestintävirastolle tehdyn hakemuksen välillä, Viestintävirasto arvioi kustannukset ottaen huomioon tukikelpoiset kustannukset ELY-keskukselle tehdyn tukihakemuksen ajankohdasta lukien, mutta uuden muuttuneen tilanteen mukaisesti. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että käytännössä hankkeelle tehty kilpailutus asettaa olennaisia rajoituksia hankemuutoksille.

Liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa lisäksi saamansa selvityksen perusteella, että edellä mainittuun siirtymäsäännökseen lisätään määräaika, johon mennessä tukea tulee hakea Viestintävirastolta. Hakemus tulisi tehdä viipymättä, mutta kuitenkin viimeistään kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Määräaika mahdollistaisi sen, että kielteisen tukipäätöksen saaneet hankkeet eivät pääse muita hankkeita kohtuuttomasti edullisempaan asemaan siten, että tukea voitaisiin hakea Viestintävirastolta ennen tukihakemuksen vireilletuloa aiheutuneisiin kustannuksiin kohtuuttoman pitkältä ajalta.

Valiokunnan ehdottaman uuden siirtymäsäännöksen tarkoituksena on, että ELY-keskukselta kielteisen tukipäätöksen saaneet hankkeet olisivat mahdollisimman tasavertaisessa asemassa niiden hankkeiden kanssa, joiden hakemus on edelleen vireillä ELY-keskuksessa. Molemmissa tapauksissa tukikelpoiset kustannukset määräytyisivät siitä ajankohdasta kun hakemus on tullut vireille ELY-keskuksessa.

Viestintävirasto myöntää laajakaistatukea siinä järjestyksessä, kun hakemukset ovat tulleet Viestintävirastoon. Ehdotettava siirtymäsäännös ei merkitse muutosta tähän pääsääntöön eikä siten vaikuta tukihakemusten käsittelyjärjestykseen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset**Laki****laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annetun lain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annetun lain (1186/2009) 8 §:n 2 momentti seuraavasti:

8 §
Tuen myöntämisen yleiset edellytykset
— — — — —
(2 mom. kuten HE)
— — — — —

(1 ja 2 mom. kuten HE)
Jos tuen hakija on saanut kumotun maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain nojalla tehtyyn tukihakemukseensa kielteisen tukipäätöksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta ja kielteinen tukipäätös joh-

tuu tukikiintiön täyttymisestä, hankkeen tukikelpoisia kustannuksia ovat tämän lain 11 §:n 1 kohdasta poiketen myös ne kustannukset, jotka ovat syntyneet edellä mainitun tukihakemuksen vireilletulon jälkeen, mutta ennen Viestintävirastolle tämän lain perusteella tehtävää tukihakemusta. Jos tukea tällaisessa tapauksessa haetaan Viestintävirastolta edellä tässä momentissa tarkoitettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin, hakemus on tehtävä viipymättä ja joka tapauksessa viimeistään kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta. (Uusi)

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kalle Jokinen /kok	Raimo Piirainen /sd
vpj.	Osmo Kokko /ps	Janne Sankelo /kok
jäs.	Mikko Alatalo /kesk	Hanna Tainio /sd
	Thomas Blomqvist /r	Eila Tiainen /vas
	Markku Eestilä /kok	Ari Torniainen /kesk
	Ari Jalonen /ps	Reijo Tossavainen /ps
	Jukka Kopra /kok	Oras Tynkkynen /vihr
	Merja Kuusisto /sd (osittain)	Mirja Vehkaperä /kesk.
	Suna Kymäläinen /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula.